

§ 51

Dnr 2020/00157

Pandemiplan

Kommunstyrelsens beslut

Upprättat förslag till pandemiplan godkänns.

Ärendebeskrivning

Säkerhetschef Lars Andersson har tillsammans med kommunens förvaltningar arbetat fram en plan för hantering av en omfattande pandemi som kan drabba Smedjebackens kommun.

Planen är framtagen för att utgöra ett underlag vid hanteringen av en pandemi. Planen är uppdelad i två delar. I den första delen beskrivs kort vad en pandemi är samt vilket utfall av insjuknade som kan förväntas. I den andra delen beskrivs till vissa delar hur en pandemi i kommunen kan hanteras.

Pandemiplanen ska ses som ett komplement till kommunens plan för hantering av extraordinära händelser, krisledningsplan.

PANDEMIPLAN

Plan för hantering av en omfattande
Pandemi som drabbar Smedjebackens
Kommun. Framtagen av kommunens
Säkerhetschef i samarbete med
berörda aktörer.
Ks 2020-04-03 § 51

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. INLEDNING.....	3
1.1 Lagstiftning – Lag om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (2006:544).....	3
1.2 Kommunövergripande planering.....	3
2. BAKGRUND.....	4
2.1 Kommunens roll.....	4
2.2 Kommunens mål.....	5
3. KOMMUNENS ANSVAR.....	5
4. HANTERING AV PANDEMI I SMEDJEBACKENS KOMMUN.....	6
4.1 Allmänt.....	6
4.2 Information.....	6
4.3 Samverkan.....	6
4.4 Vård och omsorg.....	6
4.5 Barn och utbildning.....	7
4.6 Tekniska samt miljö- och hälsoskydd.....	7
4.7 WBAB.....	7
4.8 Bärkehus, SEAB, SENAB.....	7
4.8.1 Stadsnät.....	7
4.8.2 Elnät.....	8
4.8.3 Teknik.....	8
4.8.4 Fjärrvärme.....	8
4.8.5 Lokalvård & Fastighetsskötsel.....	8
4.9 IT och telefoni.....	8
4.10 Räddningstjänst.....	8
4.11 Personalbemanning.....	9
4.12 Myndighetsutövning.....	9
4.13 Hantering av avlidna.....	10
5 EVAKUERINGSPLAN VID EN EVENTUELL PANDEMI	10

DEL 1

1 INLEDNING

Denna plan är framtagen för att utgöra ett underlag vid hanteringen av en pandemi. Planen är uppdelad i två delar. I den första delen beskrivs kort vad en pandemi är samt vilket utfall av insjuknade som kan förväntas. I den andra delen beskrivs till vissa delar hur en pandemi i kommunen kan hanteras.

1.1 Lagstiftning – Lag om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (2006:544)

Lagen om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap anger att alla kommuner och landsting är ålagda att genomföra förberedelser för att hantera extraordinära händelser.1 Inför varje mandatperiod ska en plan fastställas för hur extraordinära händelser ska hanteras i kommunen. En pandemi är att betrakta som en extraordinär händelse.

1.2 Kommunövergripande planering

Den övergripande pandemiplaneringen utgår från Världshälsoorganisationens (WHO) sexgradiga skala för att visa hur stor risken är för en viss smitta att spridas:

Fas 1 – Av de virus som cirkulerar bland djur märks ingen vidare risk för mänskliga fall.

Fas 2 – Ett influensavirus har bevisligen smittat från djur till människa, ses därför som ett ”potentiellt pandemihot”.

Fas 3 – Något fler fall av spridning från djur till människa, men mellan människor finns ingen eller mycket begränsad smittspridning.

Fas 4 – Tillräckligt stor smittspridning mellan människor för att en pandemi ska befaras.

Fas 5 – Betydande smittspridning mellan människor i minst två länder.

Fas 6 – Snabb och ihållande spridning mellan människor i minst två delar av världen.

2 BAKGRUND

En pandemi är när en infektionssjukdom sprids över stora delar av världen och drabbar en stor andel av befolkningen i varje land.

Ett antal pandemier har inträffat under 1900-talet; Spanska sjukan, 1918-19, Asiaten, 1957, samt Hong Kong, 1968. Man vet att det kommer att bryta ut fler pandemier men inte när. Erfarenheter från tidigare pandemier visar att det som utmärker en situation med influensapandemi jämfört med många andra allvarliga störningar är att:

- det är en smittsam sjukdom. Varje fall genererar nya fall, vilket innebär att situationen försvåras gradvis.
- ett stort antal människor insjuknar.
- hälso- och sjukvård samt kommunal omsorg utsätts för mycket stor belastning under en längre tid, samtidigt som personalen utsätts för smitta.
- alla arbetsplatser kommer att drabbas av personalbortfall, vilket ger problem i många verksamheter.
- hela landet kan drabbas samtidigt liksom stora delar av vår omvärld.
- pandemin kan pågå under flera månader samt återkomma i en eller flera vågor.
- om många blir allvarligt sjuka kan stor oro sprida sig i samhället och påverka människors handlingsmönster.
- svårigheter att upprätthålla verksamheter, minskad handel och minskat resande med mera kommer att påverka ekonomin.

En pandemi kommer således att medföra flera olika typer av problem och det är därför angeläget att samhällets alla aktörer förbereder sig på att minska effekterna av de påfrestningar som kan uppstå. Det är särskilt viktigt för dem som bedriver samhällsviktig verksamhet. Men även för andra kan det vara angeläget utifrån förtroende hos kunder och anställda, ekonomiska aspekter etc.

I händelse av att en pandemi når kommunen kommer höga krav att ställas på den kommunala hemsjukvården då man räknar med att flertalet skall kunna vårdas i hemmen. Inventering av tänkbara vårdplatser samt personalbemanningen är viktiga frågor. Folkhälsomyndigheten är ansvarig myndighet i Sverige för frågor kring smittspridning. Folkhälsomyndigheten följer utvecklingen kontinuerligt och uppdaterar sin hemsida löpande

2.1 Kommunens roll

Kommunen har en viktig roll i krisberedskapsarbetet. De ansvarar för de personer som befinner sig inom kommunens geografiska område. De ska verka för att sådan verksamhet som alltid måste upprätthållas kan bedrivas vid en kris, ha en bild av vilka risker och sårbarheter som finns inom deras område samt planera för hur man ska hantera konsekvenserna av en kris inom sitt geografiska område. Kommunen ska med stöd av länsstyrelsen och de nationella myndigheterna identifiera samhällsviktig verksamhet (både offentlig och privat) som måste upprätthållas vid en pandemi eller annan krissituation. Vid en pandemi eller annan kris ska kommunen så långt som möjligt genomföra sina verksamheter i normal omfattning och ge invånarna och media en tillräcklig och korrekt information om läget.

2.2 Kommunens mål

Smedjebackens kommun skall arbeta för att uppnå följande mål vid en pandemi.

- Folkhälsan ska påverkas så lite som möjligt
- De negativa effekterna på samhället ska vara så små som möjligt
- Förtroendet för kommunen, myndigheterna, hälso- och sjukvården och omsorgen ska upprätthållas

3. KOMMUNENS ANSVAR

Enligt ansvarsprincipen ska den som i normala fall ansvarar för en verksamhet ha detta ansvar även under en krissituation. Kommunens ansvar gentemot medborgarna är därför oförändrat även under en pandemi.

Under en pandemi ska kommunen så långt som möjligt genomföra verksamheter i normal omfattning samt ge invånarna och media en tillräcklig och korrekt information om läget. Därför måste kommunen:

- skapa sig en god kunskap om risker och sårbarheter som kan påverka kommunens egen verksamhet
- vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa verksamhet som alltid måste upprätthållas
- skapa sig en samlad bild av risker och sårbarheter inom det geografiska området
- förbereda för krishantering inom kommunens geografiska område
- planera för hur risker och sårbarheter ska undanröjas eller minskas,
- planera för samordning i arbetet med samhällsviktig verksamhet utifrån underlag från aktörer inom området

Hantering av en pandemi ska ledas av kommunens krisledning i enlighet med fastställd lednings- och informationsplan.

Varje förvaltning, avdelning och enhet har ansvar i att genomföra tillräcklig planering inför en massjukfrånvaro. Denna planering skall delges kommunens krissamordnare utan skäligt dröjsmål inom den tid som krissamordnaren anger. Pandemiplaneringen ska prioriteras inom kommunens samtliga verksamheter.

Kommunens arbetsgrupp för pandemiplanering består av säkerhetschef (sammankallande), kommunchef, personalchef, förvaltningschefer, kommunikatör, medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS) samt skolsköterska med medicinskt ledningsansvar (MLA). Gruppen kan komma att kompletteras med ytterligare aktörer.

DEL 2

4 HANTERING AV PANDEMI I SMEDJEBACKENS KOMMUN

4.1 Allmänt

Nedan beskrivs några av de åtgärder som kan bli nödvändiga vid en pandemi. Samtliga åtgärder får ett bättre resultat vid en pandemi om det planerats och förberetts innan.

En pandemi i kommunen ska hanteras med utgångspunkt i ansvars-, likhets- och närhetsprincipen.

1. Ansvarsprincipen: Den som har ansvar för en verksamhet under normala förhållanden skall ha motsvarande ansvar under kris- och krigssituationer.

2. Likhetsprincipen: En verksamhets organisation och lokalisering skall så långt som möjligt överensstämma i fred, kris och krig.

3. Närhetsprincipen: Kriser skall hanteras på lägsta möjliga nivå i samhället.

4.2 Information

En utbruten pandemi kommer att ställa krav på att kommunen tar ett kraftfullt initiativ i kommunikationen med medborgarna. Den externa informationen måste nå fram till medborgaren och vara tydlig. Likväl måste den interna informationen samordnas.

Informationen måste samordnas med både Länsstyrelse och Regioner.

I händelse av pandemi kan kommunens krisorganisation aktiveras och en särskild informationsenhet/upplysningscentral att upprättas på kommunledningskontoret.

Informationsenheten meddelar växeln och upplysningstjänsten angående fördelning av information, lägesuppdateringar m.m.

4.3 Samverkan

Samverkan är viktigt och ska ske både internt och externt. Intern samverkan styrs av fastställda rutiner för kommunens krisledning medan extern samverkan sker via krisledningsgruppen och för ändamålet upparbetade kanaler. Samverkan externt kommer att behöva genomföras med regioner, smittskyddsläkaren, länsstyrelsen, grannkommunerna, Frivilliga resursgruppen (FRG) m.fl.

4.4 Vård och omsorg

Man räknar med att en stor del av vårdpersonalen kommer att vara borta från arbetet på grund av sjukdom då dessa grupper blir mer utsatta för kraftig exponering av virus än befolkningen i allmänhet. Det kommer troligen att råda brist på vaccin, antivirala medel och sjukvårdsplatser.

Åtgärder som kan vidtas inom kommunens omsorg kan till exempel vara att stänga dagverksamheter inom äldre- och handikappomsorgen dels för att minska smittrisk, men också för att frigöra personal och lokaler.

Informationsvägar kan behöva skapas för att minska pressen på den öppna vården och hemsjukvården genom att skapa rutiner för telefonkontakter/rådgivning.

Verksamheten följer fastställd pandemiplan framtagen för omsorgsförvaltningen.

4.5 Barn och utbildning

Generellt sett kommer kommunens verksamheter inom barnomsorg och utbildning sträva efter att prioritera de lägre åldrarna vad gäller personaltäthet. En större sjukfrånvaro torde drabba elever och barn inom barnomsorgen i lika stor utsträckning som lärare och annan personal. I händelse av en ohållbar personalbrist omfördelas befintlig personal till de yngre åldersgrupperna (för att friska föräldrar inte ska behöva stanna hemma från jobben) och hela eller delar av grundskolan kan komma att stängas.

4.6 Tekniska samt miljö- och hälsoskydd

Geografiska Informationssystem kommer med säkerhet vara ett kraftfullt hjälpmedel vid den påfrestning kommunen ställs inför vid en utbruten pandemi. Kartsystemhanteringen kommer därför vara en högt prioriterad verksamhet på förvaltningen. Förvaltningen har dessutom en viktig del såsom tillsynsmyndighet bland annat gällande hygien. Kunskap kring djurskydd finns fortfarande kvar trots att tillsynsansvaret numera ligger hos Länsstyrelsen. Denna del blir än viktigare om pandemin och dess spridning har koppling till djur.

4.7 WBAB WessmanBarken Vatten & Återvinning AB

Vad gäller kommunens vatten- och återvinningsverksamhet finns goda möjligheter att bedriva denna med en personalfrånvaro på omkring 50 % under en begränsad tid. Störningar i form av varierade hämtnings tider för insamling/sophämtning kommer då att förekomma. Möjlighet att ta in pensionerade resurser finns. För medarbetare som kommit i kontakt med smittade eller själva är smittade finns möjlighet att arbeta ensamma i olika vatten- eller reningsverk eller hemifrån då samtliga medarbetare kan komma åt samtliga filer och program via nätet och arbeta via telefon, Skype och e-post.

Externa verksamheter som är viktiga för VA-verksamheten är:

- Tele, IT och kommunikation
- Elförsörjning (reservkraft finns)
- Labbtjänster
- Kemikalieleveranser
- Drivmedelsförsörjning

4.8 Bärkehus, SEAB och SENAB

4.8.1 Stadsnät

Vid händelse som påverkar normal drift prioriteras samhällsviktiga funktioner. Felanmälan tas emot enligt fastställda rutiner. En händelse som påverkar driften avseende det passiva ledningsnätet åtgärdas enligt fastställda beredskapsrutiner. Om flera nyckelpersoner är borta samtidigt kan det ta längre tid innan åtgärd. Bemanning utgörs av SEAB teknikavdelning, som normalt har möjlighet att kalla in extern hjälp vid behov.

Planerad utbyggnation av stadsnätet kan fördröjas med anledning av vissa ej utförda moment, försenade tillstånd från trafikverk och myndigheter samt bristfällig överrapportering vid byte av personal.

Vid större haverier på externa aktörers aktiva utrustning eller mjukvara kan IT-center, kommunikationsoperatör och tjänsteleverantörer troligen få problem att få fram material och tekniker. Respektive organisation ansvarar för sina åtaganden och ansvarsområden.

4.8.2 Elnät

Vid händelse som påverkar normal drift prioriteras samhällsviktiga verksamheter. Kontinuerlig dialog förs med SEAB och Dala Energi Elnät för avstämning av sjukdomsläget, tillgänglig personal och funktioner. Bevakning av aktiviteter och åtgärder sker löpande inom elsamverkansområdet.

4.8.3 Teknik

Vid bortfall av personal eller hot om bortfall av personal prioriteras drift av kärnverksamheten: Passer- och larmsystem, Elnät, Stadsnät, Vattenkraftstationer, Fjärrvärme, Vatten och reningsverk.

4.8.4 Fjärrvärme

Prioriterar driften och håller höga bränslenivåer för att upprätthålla verksamheten.

4.8.5 Lokalvård och Fastighetsskötsel

Möjligheter och planering finns för omprioritering av verksamheten samt omfördelning av personal inom allmännyttan. Lokalvården blir synnerligen viktig och städrutinerna kan komma att förändras för att minska smittspridning. Lokalvården omfördelar resurser och varor (tvål, papper etc). Prioriterade verksamheter är skola, förskola, vård och omsorg. Fastighetsskötsel kan prioritera om och klara 50% personalbortfall under 2 månader. Prioriterat är störningar/fel gällande exempelvis vatten, värme, hissar och tillgänglighet samt halk-och snöbekämpning. Om BH tillåter flyttar under en pandemi är detta också prioriterat. Nyckelfunktioner inom fastighetsskötsel har kunskap om hissar, vvs, el och driftdatorer för värme. Särskilda rutiner tillämpas för att minska smittspridning i samhället samt för att skydda kunder och personal.

4.9 IT och telefoni

Många av kommunens verksamheter är beroende av ett fungerande IT-stöd för att kunna upprätthålla sin verksamhet. I en krissituation kommer IT-enheten att prioritera kommunikationssystemen och de samhällsviktiga systemen, d.v.s. vatten/avlopp, vård- och omsorg. Ekonomisystemet kan, beroende på händelseförloppet, eventuellt prioriteras bort.

4.10 Räddningstjänst

Under en kortare period, två - tre veckor, kan en och samma grupp ha beredskap. Detta innebär att den minsta bemanningen utan att säkerhetsnivån förändras är en tredjedel av den normala. Detsamma gäller för räddningstjänstens befälsfunktioner. På lite längre sikt behövs en personalstyrka på 2/3 av normalt. Möjlighet finns till vissa omförflyttningar av personal.

4.11 Personalbemanning

För att lösa personalbemanningen kan en förfrågan sändas ut samt vid behov avtal tecknas med frivilliga som kan rycka in vid extraordinära händelser. Dessa kan vara personal som arbetat inom äldreomsorgen de senaste fem åren. Andra tänkbara resurser är de frivilligorganisationer som finns inom kommunen såsom POSOM och Frivilliga resursgruppen (FRG). Omfördelning av personal över förvaltningsgränserna ska i största möjliga utsträckning tillämpas. Befintlig personal ska koncentreras till verksamheter som inte kan stängas.

Även annan personal kan behöva kontaktas, till exempel brandmän som slutat sin tjänst men som bor kvar i kommunen. Dessa kan vara lämpliga för andra arbetsuppgifter som inte kräver vårdutbildning till exempel vid omflyttningar.

- I händelse av en pandemi svarar respektive förvaltning/verksamhetschef för bemanningen inom sitt verksamhetsområde.
- Anställdas arbetsskyldighet omfattar dels vad som framgår av det enskilda anställningsavtalet dels övriga skyldigheter som är förenade med anställningen. De fackliga organisationerna ska i god tid underrättas om krisläget för att förklara eventuella brister i arbetsrätten.
- Arbetsgivaren har rätt att tillfälligt förflytta arbetstagare, som ex vid en pandemi, till arbeten som denne har kompetens för och som normalt ingår i kommunens verksamhet.
- En anställd kan om det finns möjligheter och är genomförbart sköta sitt arbete ifrån hemmet om risk för smitta finns. Detta måste godkännas av respektive verksamhetschef.
- Verksamhetschef kan kontakta tidigare anställda som kan vara aktuella och lämpliga för tidsbegränsad anställning vid till exempel en pandemi.

4.12 Myndighetsutövning

I varje kommun ska en krisledningsnämnd finnas. I Smedjebackens kommun fungerar kommunstyrelsens arbetsutskott som krisledningsnämnd. Ordföranden i krisledningsnämnden bedömer när en extraordinär händelse medför att nämnden ska träda i funktion och beslutar i sådana fall att så ska ske. Ordföranden i krisledningsnämnden får besluta på nämndens vägnar i ärenden som är så brådskande att nämndens avgörande inte kan avvaktas. Sådana beslut ska därefter snarast anmälas till nämnden. Har ordföranden i krisledningsnämnden förhinder träder vice ordföranden in i dennes ställe.

Enligt 2 kap, 4 § i lagen om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (2006:544), får krisledningsnämnden fatta beslut om att överta hela eller delar av verksamhetsområden från övriga nämnder i kommunen eller landstinget i den utsträckning som är nödvändig med hänsyn till den extraordinära händelsens art och omfattning. När förhållandena medger det ska krisledningsnämnden besluta att de uppgifter som nämnden övertagit från andra nämnder ska återgå till ordinarie nämnd.

4.13 Hantering av avlidna

För hanteringen av avlidna krävs samverkan med begravningsväsendet. Beroende på antalet avlidna i förhållandet till begravningsväsendets totala antal kylrum måste kanske också andra typer av kylrum användas.

5. Evakueringsplan vid en eventuell pandemi

Rutiner gällande evakuering av serviceboende följer framtagna "Handlingsplan för extraordinära händelser", som är en krisberedskapsplanering gällande omsorgsnämnden.